

YMPÄRISTÖKASVATUSSUUNNITELMA

Parikkalan seurakunta

kuva: Tapani Ruuska

KIRKON YMPÄRISTÖDIPLOMI
Parikkalan seurakunta
Heinäkuu 2024

1. YMPÄRISTÖKASVATUKSESTA YLEISESTI

Ympäristökasvatussuunnittelu kuuluu osaksi Kirkon Ympäristödiplomiohjelman, hiilineutraalikirko 2030. Ympäristökasvatusta voidaan ohjeistaa joka ikäryhmässä vauvasta vauriin, olemme elinikäisessä koulutuksessa oman ympäristömme suhteen vaaliessa luonnon arvoja.

Parikkalan seurakunnassa kaikki työalat ovat vastuussa ympäristökasvatuksesta ja sen ohjastuksesta. Työ pyritään tekemään helpoksi niin, että ympäristöasiat tulevat kuin itsentään sanotuksi ja tehdyksi. Jokainen ymmärtää itsensä osaksi luomakuntaa ja oman toiminnan merkityksen ympäristöönsä.

Ympäristökasvatuksen tavoitteeksi on laadittu seuraavaa:

- oman itsensä käsitys osana luontoa
- koetaan luonto rentouttavana ja innostavana paikkana
- puututaan jo olemassa oleviin ympäristöongelmiin (esim. irtoroskien korjaus pois luonnosta ja vesistöistä)
- opetellaan kestävämpiä toimintamalleja, unohtamatta arvioida omia toimintatapoja
- pelataan ympäristöä oman työalan toimintaan ja edetään pienin askelin eteen päin

Parikkalan seurakunnan arvostrategiana on ollut usko, toivo ja rakkaus, sekä paikallisuus ja yhteisöllisyys. Perustehtävämme on julistaa Jumalan sanaa, toimittaa sakramenteja, toimittaa kristillistä sanomaa ja lähimmäisenrakkautta, jossa huomioimme luomakunnan ihmeet.

2. VIESTINTÄ

Parikkalan seurakunta viestii sosiaalisessa mediassa sekä paikallisessa Parikkalan-Rautjärven Sanomissa, myös omat kotisivut ovat hyvä viestintäkanava.

3. YMPÄRISTÖKASVATUS ERI TYÖALOILLA

Jokainen työala on sitoutunut ympäristökasvatukseen, opettelemaan ja tarkkailemaan omaa suhtautumista luontoon ja ympäristöön, sekä oheistamaan omia asiakkaitaan ympäristöystävälliseen toimintaan kaikilla aloilla.

3.1. VARHAISKASVATUS

Oppiminen varhaiskasvatuksen päiväkerhoissa on ihmettelyä, tutkimista ja esimerkiksi haistelua luonnon ihmeistä (kuinka sateen jälkeen luonto tuoksuikin raikkaalle).

Parikkalan seurakunnan päiväkotit sijaitsee lähellä Simpeleenjärven rantaa ja puistoaluetta. Alueita hyödynnetään ympäristöön tutustumalla leikkien, laulaen ja tutkien luontoa eri vuodenaikoina. Lähellämme on myös kuuluisa lintujärvi Siikalahti, jossa varsinkin keväisin lapset käyvät vanhempien kanssa tutustumassa lintumaailmaan (äänimaailma on huumaava ja hieno kokemus

ympäristökasvatuksesta). Lapsille opetetaan luonnossa liikkumista. Tavoitteena on, että päiväkotikäinen lapsi saa myönteisiä kokemuksia luonnossa liikkumista ja oppii arvostamaan kaunista ja puhdasta luontoa.

Lapsia myös ohjastetaan säästäväisyyteen, esimerkiksi veden kulutuksessa (käsi pesussa), paperin käytössä molemmin puolin, jätteiden kierrätyksestä. Monet asiat tulevat jo itsestään lapsille sanotuksi ja tutuiksi. Samalla ohjaamme lapsia suvaitsevaisuuteen ja erilaisuuden hyväksymiseen kerhon arjessa.

3.2. RIPPIKOULU JA NUORISOTYÖ

Tavoitteena rippikoulu ja nuorisotyössä on, että nuori ymmärtää itsensä luomakunnan jäseneksi ja että luonto on Jumalan luoma. Luonto antaa meille paljon, mutta luontoa on vaalittava ja kunnioitettava.

Konkreettisia tavoitteita Parikkalan seurakunnan rippikouluun ja nuorisotyöhön:

- käytetään materiaaleja säästeliäästi
- tulostetaan ympäristöystävällisesti (kaksipuoleisesti)
- ei käytetä kertakäyttöastioita
- tunnustetaan jätteet ja niiden lajittelu
- rippileireillä vaihtoehtoina kasvisruoka
- oppitunteja pidetään ulkona
- ohjastetaan tunnistamaan Reilun kaupan tuotteita

3.3. DIAKONIAITYÖ

Diakoniatyö on kristilliseen rakkauteen perustuvaa kohtaamista, auttamista, tietoisuuden lisäämistä ja lähimmäisen vastuun edistämistä meillä, Parikkalan seurakunnassa.

Lähimmäisen vastuuseen kuuluu myös ihmisen elinympäristö ja tavoitteenamme onkin ihmisen tukeminen arjessa ja siinä jaksaminen. Luonto kuuluu osana ihmisen jaksamiseen, sieltä voi saada paljon positiivista energiaa liikkumalla ja katselemalla ympäristöä. Asiakkaille pitää muistuttaa, että kulkeminen luonnossa on ilmaista, joka kylässä ja kaupungissa on luontopolkuja, järvenrantoja ja kuntopolkuja, joita kannattaa hyödyntää ja pysähtyä katsomaan ja ihmettelemään vielä aikuisenakin luonnon ihmeitä.

Diakoniatyö järjestää Parikkalan seurakunnassa joka torstai ylijäämä leivistä leivänjaon. Leivät olemme saaneet paikallisesta kaupasta, leipomosta ja r-kioskilta. Tämä jos mikä on varsinaista ympäristökasvatusta. Kaikenikäiset ihmiset ymmärtävät, että näin hukkaan ei mene mitään. Heille annetaan myös leipäkasin matkaan mukaan hartauskirje, joka on joka viikko uudenlainen. Kirje sisältää hengellistä ravintoa ja myös tietoa.

Kerran kuukaudessa diakoniatyö järjestää yhteisruokailun kasvukauden juureksista ja vihanneksista. Paljon saamme lahjoituksia ja emäntä vapaaehtoisten kanssa säilöo ja pakastaa ylimääräiset. Jätteet lajitellaan ja kertakäyttöisiä astioita ei juurikaan käytetä.

Asiakaskäynnit hoidetaan monesti tässä kylän keskuksessa kävellen ja kun lähdetään peräkylille, niin mennään kimpakyydillä ja sinä päivänä hoidetaan sen kylän asukkaat. Työ on hyvin organisoitu.

3.4. LÄHETYSTYÖ

Lähetystyö lisää ymmärrystä maailman ympäristön tilasta ja kannustaa toimimaan maapallon ja heikommassa asemassa olevan ihmisen avuksi. Parikkalan seurakunnan lähetit maailmalta kertovat kirjeissään seurakuntalaisille toimistaan ja ympäristöstään. Tavoitteena on, että seurakuntalaiset olisivat valmiita jakamaan omastaan ja auttamaan kaukaista lähimmäistämme.

Olemme tehneet seuraavia toimenpiteitä lähetystyössä:

- nimikkolähetien tukeminen ja heidän työstään tiedottaminen seurakuntalaisille, vaalien oikeudenmukaisuutta
- myyjäisissä ja arpajaisissa käytetään mahdollisimman paljon lahjoitus- ja kierrätysmateriaaleista tehtyjä tuotteita, myös ruokalahjat ovat suosittuja
- kertakäyttöastoiden kulutusta vähennetään niin paljon kuin pystytään
- jätteiden kierrätys tutuksi
- käsityöpiiri valmistaa kierrätysmateriaalista esimerkiksi kortteja, koreja, mattoja yms.

3.5. JUMALANPALVELUSELÄMÄ, MUSIIKKI JA AIKUISTYÖ

Nämä kolme työalaa nivoutuvat tiiviisti yhteen unohtamatta kuitenkaan jokaisen työalan omia toimia. Jumalanpalveluksethan ovat luonteva paikka pitää esillä luomakuntaa sanoin ja lauluin. Luomakunnan sunnuntaita vietetään Parikkalan seurakunnassa aina luonnon keskellä; leirimajalla tai Uukuniemellä Papinniemmen leirintäalueella.

Myös keväisin kylvön siunaaminen on tullut perinteeksi aikojen saatossa ja on otettu hyvillä mielin vastaan seurakuntalaisten puolesta. Hautausmaahartauksia pidetään eri vuodenaikoina kirkkotarhoissa, joissa korostetaan luonnon merkitystä. Musiikki on näissä kaikissa omilla luontoaiheisilla virsillään mukana ja tukemassa luomakuntaa, joka puolestaan muistuttaa meitä ympäröivästä ympäristöstä.

Aikuistyö järjestää paljon erilaisia toimintoja varsinkin kesäisin: naisten hemmotteluiltoja, saunailtoja niin naisille kuin miehille ja raamattuiltoja. Näissä monissa tapahtumissa ollaan luonnon lähellä seurakunnan omalla leirimajalla, joka on jo sinällään muistutus ympäristön kauneudesta. Tuolloin emme käytä kertakäyttöastioita, vaan oikeita posliiniasiatioita. Saunaa lämmitetään se tarpeellinen aika, joka tarvitaan ja vettä käytetään säästeliäästi, koska järven vettä voidaan käydä uimassa.

3.6. TALOUSTOIMISTO JA KIRKKOHERRANVIRASTO

Taloustoimisto ja kirkkoherranvirasto huolehtii käytännön asioiden toteutumisesta ja näissä pisteissä voidaan tehdä paljon ympäristön hyväksi muuttamalla työtavat oikeanlaisiksi.

Konkreettisia parannuksia, joita on jo tehty Parikkalan seurakunnassa:

- toimistotarvikkeet on hankittu keskeisesti yhdeltä toimijalta, joka tuntee meidän arvomme ympäristöasioissa
- paperit pyritään käyttämään molemmin puolin
- tulosteiden määrää on vähennetty olennaisesti, lähetämme sähköpostilla paljon tietoa toisillemme
- tietokoneet sammutetaan päivän päätteeksi ja latureita ei jätetä kiinni pistorasioihin
- virastossa annetaan tietoa omaisille ympäristöystävällisimmistä tavoista hautaamiseen ja hautojen hoitoon

3.7. KEITTIÖ JA SIIVOUS

Keittiössä emäntä yhdessä vapaaehtoisten kanssa hoitaa ruuan valmistuksen seurakunnan tilaisuuksiin, kuten yhteisöruokailuihin kerran kuukaudessa, syntymäpäiväjuhliin 70, 75, 80 ja 85-vuotiaille, viikonlopun aikana tapahtuviin rippikouluopetuksiin tai lastenleireihin.

Kasvisvaihtoehto on jo tullut meillä itsestään selvyydeksi, että sitä tarjotaan aina normaalin ruuan yhteydessä, joskus on vain tarjolla yksinomaan kasvisvaihtoehto kuten sosekeitto syksyn tapahtumissa. Koska meillä on vähän ruokatilaisuuksia niin myös hävikkiä ei juurikaan synny, jos tähderuokaa jää, niin se tuodaan monesti työntekijöille arkilounaaksi tai annetaan vapaaehtoisille mukaan.

Keittiössämme vierailee varsinkin viikonloppuisin eri pitopalveluyrityksiä. Emäntä on hyvin opettanut pitopalvelujen henkilökunnan henkilökohtaisesti koneiden käytössä, keittiön siivouksessa ja jätteiden lajittelussa.

Siivousvälineet ja -tuotteet pyritään ostamaan ympäristöystävällisesti mukailen Joutsenmerkkiä. Myös pakkauskokoihin kiinnitetään huomiota ja pyritään ostamaan suurtaloustuotteita. Tarkkaivaisuutta tarvitaan myös pesuaineiden määrien annostuksissa.

Siivoustyössä korostuu oman esimerkin näyttäminen ja eri tilojen käyttäjien oheistus, jonka emäntä seurakunnassamme on hyvin oivaltanut.

3.8. HAUTAUSMAIDEN HOITO

Hautustoimen tehtävä on huolehtia hautausmaista niiden arvoa vastaavalla ja vainajia kunnioittavalla tavalla. Seurakunta on laatinut oman hautausmaiden hoitosuunnitelman, jossa kerrotaan yksityiskohtaisemmin hautojen ja hautausmaiden hoidosta, myös omilla kotisivuillamme on kattavaa tietoa omaisille hautojen hoitoon ja lajivanintoihin ellei hautaa ole annettu seurakunnan hoitoon.

Kattavat parannukset, jotka on jo huomioitu seurakunnassamme:

- hautausmaalle on sijoitettu penkkejä hiljentymistä, lepäämistä, muistelua ja luonnon äänien kuuntelua varten
- hautausmaan ympäristöön on kiinnitetty linnunpönttöjä, jotka keväisin puhdistetaan
- jätelajittelu pidetään selkeänä
- vieraslajien ja rikkakasvien torjuntaa on tehty mekaanisesti, ilman torjunta-aineita jo useiden vuosien ajan
- hoitohautojen kukkapottien lannoitus on hyvin luonnonmukaista ja kertaluonteista istutuksen yhteydessä
- materiaalihankinnoissa on kiinnitetty huomiota ympäristöystävällisyyteen ja tarpeellisiin välineisiin

- niittyalueisiin on kiinnitetty huomiota ja jätetty niitä mihin vain on ollut mahdollista jättää
- pidämme mahdollisuuksien mukaan keväisin ja syksyisin hautausmaatal-koita seurakuntalaisille. Meillä on vielä talkoohenkeä.

3.9. METSÄT

Parikkalan seurakunta ja Haudanhoitorahasto omistavat metsää noin 1150 hehtaaria Parikkalan kunnassa, Etelä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Kaikille metsillä on voimassa olevat metsäsuunnitelmat kymmeneksi vuodeksi eteenpäin, jotka kirkkoneuvosto on hyväksynyt.

Metsien perustiedot on viety Basic järjestelmään ja metsillä on PEFC-järjestelmän mukainen sertifikaatti. Metsänhoitoyhdistyksen asiantuntijat ovat seurakunnan tukena metsäasioissa.

Parikkalan seurakunnalla on 7,6 hehtaarin METSO-kohde Uukuniemellä Pyhämäki-tilalla, samoin virkistysalueeksi myönnetty alue, jossa seurakunta on luvannut olla tekemättä metsätaloudellisia töitä. Myös tänä vuonna niin ikään Uukuniemellä on tullut Koirasuon patoasiat esille ja sen vaikutus vesistöön. Asia on vireillä Pohjois-Karjalan Metsänhoitoyhdistyksen, ELY-keskuksen ja MTK:n kanssa, jossa toimimme pilottiseurakuntana metsänhoitoyhdistyksille suoasioissa.

Metsätaloutta suositaan seurakunnassamme ja metsiä tarkkaillaan jatkuvasti. Uudishakkuiden tilalle istutetaan taimet ja taimikoita hoidetaan heinimällä ja rai-vaamalla, sekä myös lannoittamalla. Tuholaisongelmat, lähinnä kirjanpainaja, pidetään loitolla uudishakkuulla. Kirkkoneuvoston jäsenet ovat päässeet tutustumaan joka vuosi metsien tilaan asiantuntijan johdolla, jolloin he ovat voineet myös esittää kysymyksiä metsän tilasta, korjuusta ja kunnosta. Näin metsä ja ympäristö ovat myös heille tulleet tutuiksi ja ymmärtävät metsien monimuotoisuuden.

4. YMPÄRISTÖKASVATUS YHTEENVETONA

Parikkalan seurakunta pyrkii, että ympäristökasvatus tulee olla konkreettisia tekoja paremman ympäristön puolesta sekä tiedon välittämistä. Hyvään ympäristökasvatukseen kuuluu tieto, tunne ja toiminta, jotka kuvastavat hyvin strategisia arvojamme.

